

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Suvile poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasni tiskaju se po 6 para peti redak ili po pogodbi. — Pribrojena pisma i zahvalna tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nepraktična pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Glasilu za interes gosp. Biankinia.

Gosp. Biankini, zastupnik, izdavatelj i urednik svoga lista ili u njemu piše sam ili naređuje da se piše kako on nadahnjava. Na svaki način g. Biankini još nije odgovoran, pa će nam dozvoliti jedna na odgovor njegovom buncanju o bolesti, o tuševinama itd.

Stari je reč, tko o čemu baba o uštipcima, tako i gosp. Biankini, Bolestan o bolestima. To je plod navike za g. Biankina. Još pokojni Dean bijaše nazvan jednom od gosp. Biankinija deran, a on mu odvraćao: „ako sam deran, nisam izderan“.

Da ne dujimo, savjetovali bi g. Biankinia, da se već jednom ostavi jalova posla, jer kad zdravu čovjeku predbaciva bolest, nije još on ozdravljen. A neko zna neka pita, pa će čuti, da neozdravljenja bolest može imati veoma težkih posljedica....

U ostalom valja da zna gosp. Biankini, da onaj bolestnik uživa kad vidi i čita što se sve ne piše u glasili za interes, a i u drugima glasilima utvare proti njemu „jadnom bolestniku“.

Ovo kao uvod, a sada predjimo na stvar, o kojoj nam se baviti.

Sluge dualizma.

„Narodni List“ o koaliciji kaže: „Rađe ono što moraju da rade ljudi svjetskih svoga položaja i odgovornosti, ljudi kojima je na srđu ugled hrvatskoga naroda i buduost njihove domovine“.

A što li ljudi rade svak vidi, Khuen-Hédervary taj si linskih upokoritelj Banovine, koji je kroz dvadeset godina haračio po jednom dielu našeg naroda, ta zvjer, koju je — po rječima g. Biankina — trebalo ubiti, danas postao gospodar u Banovini, njezin ministar predsjednik i posebni ministar Hrvatske; on danas na mješta bana, vladu, sve veće činovnike, on po njima gospodari svukud i u svemu.

I oni isti, koji su govorili, da su Banovinu oslobođili od tiranije Khuenove idu u njemu, klanjanju mu se, u saboru mu kliču i u ime celioga naroda ga pozdravljaju.

Oni isti koji su govorili da se bore proti prevlasti Magjara, koji su u to im izrabljivali narod i njegov junački odpor, oni isti koji su se kleli da su za uvjek ukopal magjarene, sluge Khuenove, i da nikad neće više dopustiti da se više dignu, sada su tako pogazili svoju rieč, da dižu Tomašiće, Chavrake, Roraueru i svi onu četu Khuenovih sluga, proti kojima su kroz više godina punili stupice svojih novina.

Oni braju za zastupnike gnjile Khuenove. Oni rade, da nasljeđnik Strossmajerov bude jedan magjar, Khuenov sluga.

Sretna nevica.

Talijanski Alfred Panzini: Preveo Don Marko Vežić.

Leuma se nasmija i vidi se, da bi rado progovoriti, netom je oduslu naštika drškanja i upita.

U to se oču laganača zapraskaj smieha. I nek vlaganjan i po neki način pridružen, opet je imao snage, da sustunke Marijev běši i da on očima vrne, odkuda prilječio onaj tamašni smieh. Njegove se oči sukobe sa dva druga baršunasta i u nj upaćena, a baština su mlađice prelesne i osjetile ljepote.

Cetiri se oka zagledaše jedno u drugo, i nema sumnje, one, štov. Maria ko da će ljuštito sjeknuti, a usta izvaliti: „Zar vi, gospodice, cimite da ciglo ženskičima pati pravo cijelivati prijatelje? „Bezobrazna ste!“ — Nu ove oči ne očitovala išta drugo, van da se čude, a opet je kog divotne mladosti i do te, da niti su se Marijevi oči zaškrile iža zlatnih načala, niti je on obre smrsko. Ono tamno planuti očima, one, štov. Maria izvrstila.

Gospodica ko na igli zakrene sobom k prozoru i očitovala neku smetnju, dok nešto sređovječna gospadra, koj prama noj sjedi po domaću ju tuknu po koljenu i mahne glavom, ko da će joj prigovoriti: „Ne pristoji se to tako“.

Oni preporučaju za velike župane najgnusnije sluge Khuenove.

Oni ne samo uskrstivaju magjarsku stranu, nego se akcionim odborom te stranke, sačinili su zajednički akcioni odbor osmerice, koja danas pod predsjedanjem omog zloglasnog Chavranka diktatorskog vlasta u Banovini.

Oni u jednu ried postaju gajili magjaroni, bezsramne sluge Khuenove.

Naravno je to „Narodnom Listu“: „oni rade što moraju da rade ljudi svetski svoga položaja“.

Mi smo o davnina pak naglasivali, da ti ljudi rade proti hrvatskoj misli, za robstvo, za sužanstvo, za razjecpanost naroda. Na 20. o. mj. rekli smo da su se volili poniziti i upregnuti narod u jarum dualizma, nego raditi za hrvatsku mislu.

A da nismo sami koji tako mislimo, eno i „Novog Lista“ od 21. o. mj. koji dokaziva, da cesta akcija Khuenova u Banovini idje za učvršćenjem dualizma.

Naravno gosp. Biankiniju, to su halucinacije. I kad smo rekli da je sva ta akcija

Izdaja

oni kliče, da je to „nezgodna zicč na nezgodno mjestu“. I gosp. Biankini idje još i dalje pa hoće da izdajom okrsti postupak nas pravaša sa utvaram. I još on idje dalje pa spominje pisanje Dr. M. Drinkovića, u polemici sa velečast. Don I. Prodrom i slična.

I to spominje uprav list gosp. Biankiniju. Ali po lagano! Ono pisanje nije išlo za drugim nego da se ne ruši jedinstvo stranke prava. Neka dočake gosp. Biankini da je ono pisanje imalo druge svrhe.

Na Dr. Drinković nije onda znao da gosp. Biankini sprema izdaju proti stranci u kojoj će ušuljivo, nakon što je bio izdajao svoju stranku, koja mu je dala list, tiskaru i zastupstvo. Ne, Drinković je radio uvek sve što je mogao da očuva jedinstvo stranke, pa ako je kada pogriješio, to je bilo onda kada je iz ljuži bavio za jedinstvo stranke prava držao se neutrano u nutrijenju sporu stranke, kao što su se držali svi amnošni pravaši.

Tko je pratit razvoj stranke prava u Dalmaciji, zna da smo mi uvek za to jedinstvo radili, a najbolje to za naš predsjednik vlc. Don I. Prodrom.

Što gosp. Biankini sada ovu stvar spominje to je s loga što ga bezobzirnost, njemu prirodjena, čini da zaboravi, sve ono za koje je on sa drugovima prouzročio stranke prava. A mi koji smo se držali neutralnosti i koji smo nastojali da opet dodje do uzpostave jedinstvene stranke prava, uvidili smo da je po sredii kod njekih „pravaša“ bila izdaja i za to smo ih prezreli.

Što gosp. Biankini sada ovu stvar spominje to je s loga što ga bezobzirnost, njemu prirodjena, ali nebi od nas bilo pametno, iako znamo da bi furtimasi, crnici i mahntici mogli mnogo da nauče od „Narodnog Lista“ koji svi te zove privatnim poslom.

Vidi se, toliko im je sadržaj tog lista potpuno pojmove, da više ne znaju, što su to privatni posli. Jadan „Narodni List“ mogao bi očutiti u istini štete od tih privatnih posala proti furtimasi, crnima i mahnticima (ta ista su nam misli, isti ciljevi.)

Dakle prikupiv sve u jedno, nastoji se oko potpunoj spletka protiv stranice prava, i mi da to ne objelodanimo? Mi da ne pokažemo svima onima kojih se tiče, što se spremi proti stranci prava?

Naravno to bi od nas zahtjevalo glasilo za interes, ali nebi od nas bilo pametno, iako znamo da bi furtimasi, crnici i mahntici mogli mnogo da nauče od „Narodnog Lista“ koji sve to zove privatnim poslom.

Vidi se, toliko im je sadržaj tog lista potpuno pojmove, da više ne znaju, što su to privatni posli. Jadan „Narodni List“ mogao bi očutiti u istini štete od tih privatnih posala proti furtimasi, crnima i mahnticima itd., pa nam ga je žao,

* Odje je pak izdaja u Banovini i u Dalmaciji proti stranci prava i njegovom radu i njegovom cilju; koji su ljudi taj izdaju počinili, to dokazivaju činjenice, koje se vide, koje se pipaju i koje čuti svaki Hrvat.

Te činjenice u Banovini mi smo spomenuli, a činjenice u Dalmaciji također se vide, nu osvjetljiva i koalicija, koja je već u pripravi baresu a strane svih onih koji sačinjavaju današnju utvatu. Osjetljiva ih i

Sadržaj pisma gosp. Alačevića.

Glasilo za interes kliče: „Zar nije to skrajno divljaštvo pribaviti privatna pisma kao što čine „Hrv. Rieč“ i „Hrv. Kruna“? Dokneli su privatno pismo Dra. Frana Alačevića upravljeno jednom gospodinu, a ne kažu, na koji su način oni došli u posjed toga pisma. Ovo je jedna tako podlačka pojava, da vjerno karakteriše kulturni nivau, na kojem se danas nalazi pravška stranka u Dalmaciji. U sam meritum onoga pisma ne čemo danas uzlatiti, jer nas je g. Dr. F. Alačević zamolio, da to prepustimo njemu i da će on obraćati sa gospodom, koja prisvajaju i objelodanju privata pisma“.

Dakle divljaštvo je otkrivat potajne političke spletke izdajica pravaša, napere proti stranci prava?

I taj gospoda od glasila za interes ne stide se toga, ne opravdavaju se, nego govore o halucinacijam, u času kad se iznose činjenice.

Činjenica je, da član odbora utvare piše:

1. Članu odbora demokratske stranke;

2. Zove ga na skupštinu utvare, jer će tam doći dubrovčani;

3. Hoće da ga podmiti, jer je biovi državni odvjetnik postao član kotarskog školskog vjeća, a onaj kojemu on piše, ima sina učitelja.

4. Biševi državnog odvjetnika u svemu tomu vodi strah, da mu stranka prava nebiti ostaće ono dobro, koje on namenio „narodu“ i zato kliče: „Mi se moramo naći svi na okupu proti furtimasi, crncima i mahnticima (ta ista su nam misli, isti ciljevi.)

Dakle prikupiv sve u jedno, nastoji se oko potpunoj spletka protiv stranice prava, i mi da to ne objelodanimo? Mi da ne pokažemo svima onima kojih se tiče, što se spremi proti stranci prava?

Naravno to bi od nas zahtjevalo glasilo za interes, ali nebi od nas bilo pametno, iako znamo da bi furtimasi, crnici i mahntici mogli mnogo da nauče od „Narodnog Lista“ koji sve to zove privatnim poslom.

Vidi se, toliko im je sadržaj tog lista potpuno pojmove, da više ne znaju, što su to privatni posli. Jadan „Narodni List“ mogao bi očutiti u istini štete od tih privatnih posala proti furtimasi, crnima i mahnticima itd., pa nam ga je žao,

po polukrugu sa izloženih strana, dok zapad rida izpred sunca za goru. Željeznicu je stanica suzena i na ravnu medju topolama, i u koje utrhu cvijuk vlaka, čuješ zrakanje šurka, a obiluje te mirlju pokosene djeteline, koja razpuhala po vadušu nezamjetljivu svježinu ljubice i zeleni.

Sad Leuma:

— Predstavljaju ti svoju družicu i svoga dobrog djeđa. Niesam toga prije obavio, jer mi niesi da otišao mjeru, i uapači pred Marijom u gospodinu, koji su billi u kolinci, a zajedno su i izšli, čega Mari nije prije primjelio, jer se s prijateljem zabavio.

— A ova je moj prijatelj, štov. Mari, o kom je vam sam pričao — priveza Leuma ovu uz pravšnu okrenutu k sebi s kvojima, dok se Mari pripeo s dubokim poklonom, koji mu u malo, sa ove nenađe, ne raztovari naocale s očiju, da ne bi šipka.

Gospodin se djed vanredno obradova, što mi je, može reći, u rukama jedan zastupnik — zastupnikove su ruke s njegovima slijubljene. Dapače ga je s onom emilijsanskim, otvoriti i dobrobitu uglađenjušu nukovao, da s njima ostane.

Vlak ustremice stade i on, Mari, brže bojje prikuplja svoju putuju. Jedva in doteklo dodata, da se izkrcaju i vlak iznove nadostaviti svoju utrku u tmicu, koja se jur razastila

vjerenja... Njeg. Preuzvišenost... Nu moglo se opaziti, da mu se ne rači stvar potajne objasnjavači. I uzbabilj, netom se nevica, koja se kod upoznavanja — a ovo budi medju nama prijatelj — nije, tko sa kako, od miljana razpoljila, odaleči i cestom očima ustremlja, otrže se on od djeda i primakne se k Leumi.

— Mu uzbabilj ti je ono žena? — upita on, — Zabilj.

— Ta to je andjetak! Što će joj biti? Šestnaest godina? — priputa najočitije zadivljenu.

— Jest, bined je Lia vrlo dobra — liznula on — ali je prekorčila šesnaest godinu; jur je u devetnaestoj.

Lia to nije posluškivala, već bez oduška pomjila na cestu i tamo se na prikrajku ukazala kočija i čuje se topot konja.

Netom se kočija prikuči, prtljagu uljkaju, on se porazmještje i oživljiva kasom krenut cestom, po kojoj su otančale sunčane zrake pri zahodu, prodriče kroz redove topola, zatišljice smaljkaste zlacište strjelcima. Mari se, sjedeći sutečice prama nevici, primirio i zamislio da čudne prigode, koja ga ustožinila pred ono, reci — djetinje obliće, mjesto to zakasiti put Rima i u pomoč priskočiti izkrivenatom ministarstvu. U to se pomoli pročelje slične vle.

llep upozorujemo na sve posljedice, koje bi nepovoljne mogle Tebe zadesiti. Čuvaj se da te i svojim suferima moglo i moralno prigovoriti, te iznjeti na javu, al se držimo one, koja glasi i puno znamenjuje: u oku brata svoga vidi se trn, a u oku svome ne vidi se nrvna!

Medutu, dragi dr. Zuketo, reci slobodno tvojim suferima, da nas pravače neće ništa smesti ni zastrati u našoj borbi za istinom i pravdom, pa makar se podigla proti nama sva tvoja zločina i opakost.

Nemoj dragi Nini misliti, da smo s ovim svršili; tek smo započeli, da obranimo i uzbijamo sve tvoje i tvojih sufera navele.

Proč hriba, proč varka, napred k ozbiljnom radu, lopovnik neka strada, istina i poštovanje neka vojuju!

To je deviza nas

Pravaša.

Iz grada i okolice.

† **Zastupnik Vicko Milić.** Kako nam dasa iz Slijepja javlja, podlegao je sinoć svojom dugoj bolesti. Pokušao je u našem javnom životu bio izrazita ličnost, jedan od starih osvođenih narodnjaka, kakovih danas više skoro i nema. Bila mu lahka hrvatska zemlja!

Ljena vist. Jutros parobromom „Brioni“ prispije u Šibenik Presveti biskup splitski F. Nakic.

Trgovačko-obrtnička komora u Zadru glasovao je takodjer svoj doprinos za ustrojenje obrtničkog usavršavajućeg tečaja u Šibeniku i u dolični školski odbor imenovala sa svoje strane g. Uga Fosco. Cenimo po tom, da su se do sad svi zanimani faktori u tom smislu odazvali, te da bi zavedenje tog tečaja moglo usliditi čim prije, što na osobit način preporučujemo. U zadnji čas dozajnemo, da se dotični školski odbor ima ovih dana sastati.

Glasilo za interese znalo je donjeti brže bolje vist da je u sjednici zastupničke komore dne 14. o. m. dr. Tresić prednio njekoliko peticija mestnički i katarskih (!!!) školskih vjeća, kojima se traži, da učitelji budu uživati blagodati držav. činovnika. zadnjih četiri razreda čina, i da vlasta u tu svrhu doprinese 50% potreštine, te da je predložio da te peticije budu uvrštene u stenografski protokol, ali nije znalo kazati i tu istinu, da je istu stvar prije dr. Tresića učinio zastupnik Dr. Dulibić sa peticijama predanim mu iz ovog katora. Dokle dopire stranaka sebečnost i tjesnogradnost!

Na lovačku izložbu u Beču prošlih dana stigli su iz Dalmacije razni predmeti, između kojih, — kako čitalo u dotičnom izvješčaju, — osobitu pažnju zaslužuju predmeti poslati od gospodjmu Marije Dračar iz Šibenika. Ona je poslala dio svoje zbirke naših narodnih radnja, koje su pobudile najveću pozornost i zanimalje. — Čujemo da se sada i ravnateljstvo splitske graditeljske, zanatlijske i umjetničke škole obratilo na gospodjuru Dračar, da mu pruži potrebite podatke u svrhu naumljene akcije za unapređenje tkalaca u Šibeniku i okolini. Naše je mnenje, da bi se gospodji Dračar imao taj posao lično povjeriti, dokako uz primjereni honorar, jer bi se tako puno bolje postigla svrha, nego li kad bi taj posao preuzeo na sebe kakav ministarski odaslanik, koji bi amo došao i odavale pošao ko što obično dolaze i odlaze takovi odaslanici. Ako je ta akcija doista ozbiljna, onda je valja i ozbiljno provesti, a to će se moći samo posredovanjem, pomoći i nastojanjem osoba, koje se u dotičnu struku razumiju, koje su zauzele i u prilici, da samoj stvari pomognu, a takova je osoba u Šibeniku baš pomenuta: gđa. Dračar.

Još o vodičanima i Bachovom patentu. U zaštu zlarinskog podešata politička vlast iztragom nastavlja. Koji se do sad pozivu održao, bio je kažen na 2 K globe, odnosno 6 satih zatvora, a koji nije pristupio ponovno biva pozvan uz prijetju dovedenja „oružanom silom“. Naslijepša je pri tom: da je njih petnaestak pozvano na odgovornost demonstracije, a već je preko dvije godine da su u Americi ili Australiji. To se dogodilo ovako: Oružnik Petković pošao na vodičku občini i za tražio popis momčadi podržane ovogodišnjem novacenu. I iz tog popisa izvadio imenik na svoje izvješće tko je sve demonstraci sudjeloval.

† **Niko Lukas,** posjednik-težak, dobar i čestit naš pristaša, uvek vjeran i odan hrvatskom barjaku, premijnu je u sredstvu nakon dugih i težkih bolesti u 69. svojoj godini. U četvrtak popodne bio mu lep sprovod uz brojno sau-

češće prijatelja, znanaca i sumišljenika. Pokoj mu vječni, a rodbini naše iskreno žalovanje!

Skupština družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru držat će se ove godine u Cresu dne 5. lipnja.

Milodari „Ubožkom Domu“. Da počasti uspomenu Frana Martinisa: gosp. Josip L. Bilić 5 K. Da počaste uspomenu T. Comicia: gosp. Andrija Zafranović 2 K, Ivan Erceg 2 K, obitelj Ferrari 1 K. Da počasti uspomenu Niku Jurasa: gosp. Petar Crnogorac, nastanjen u Beču 15 K. Da počaste uspomenu Josipa Marčića: Ivan Bergogni 4 K, gg. Josip vitez Rešetar 5 K, Dr. Julije Gazzari 5 K, Dr. Ivo Ucović 5 K, Josip L. Bilić 4 K Dr. Mate Drtinyčić 3 K. Da počaste uspomenu Petra Štokića: Stjepan Scotti 1 K, Ivan Bergogni 3 K, Ivo Dulibić 2 K, Andrija Matačić 2 K, Matija 2 K, Crnogorac 2 K, Vjekoslav Medić 2 K, Zjajčić Stjepan 2 K, Zvonimir Rakamarčić 2 K, Fila ud. Rovilo 2 K. Da počaste uspomenu Ante Fatica: Mate Benković 5 K. Don Krste Bukić 2 K, Ivan Vučić pok. Andre 2 K, Fran Crijenčić 1 K, Barbara ud. Boncic 2 K, Kata Ljubić 1 K, Vladimir Kulić 1 K. — Uprava „Ubožkog Domu“ svimašradno zahvaljuje!

O onim postužnicima kod ovdješnjeg postarškog ureda, koji su bili imenovani bez ikakove predtečne praksu i koji iztisuju naše mjesto stane službe, nije samo da se im opazi sive ono, što opazimo odmah pri njihovu imenovanju i nastupu, nego ima još jedna i to kruna t. d. da ih medju istima ima i takih, koji ne poznavaju ni zere hrvatski jezik, i koji su — po onome što čušmo — poslati u Šibenik baš da to, da tek nauči hrvatski. Šta ih je vrlo liepo i pametno — a najskoli koristno za samu dotičnu službu!

Nasipanje Vrulja napokon je odlučeno, te je poduzetušnivu dotične radnje naredjeno, da se dade odmah na taj posao. Time je i ovo pitanje rješeno na način, koji odgovara pravoj potrebi i zahtjevu građanstva, te će onaj predstaviči liepu, udobnu prostoriju zgodnu i prikladnu za promet i trgovinu. Preporučujemo ovom prijlikom, da se u isto doba s nasipanjem Vrulja odredjene za zaključne malog brodovlja, koje je do sad za tu svrhu imalo Vrulje. Kad bi se Vrulje nasušle, a crničke Draga ostavila kakva je danas, malo brodovlje bi bilo u našoj luci prepušteno samu sebi, ne bi imalo gdje da se skloni, a to se mora svakako na vremje doskočiti.

Prisipi brodovi. Na 20. o. m. u ovu luku: Parni jahti englezki „Jogense“, „Surf“, „Zaza“ i talijanski „Popnette“. Iza tako pregledaće grad na vodopad, odgovori. — Parobrod talijanski „Colomiale“ prispije je da krci drvle.

U občinskom klaonici zaklalo se kroz ovu sedmici volova 42, krava 18, teladi 7, janjica 580.

Poruke uredništva.

Št. g. dopisnik — Makarska. Primali tekar danas popodne, Dakle u sredu pa napred. Srdačno odpozdravljamo, a za makinacije znamo, za to: u redovet! Živil!

St. g. dopisnik — Šibenik. Isto u dojdećem broju.

Pokrajinske vesti.

Predstavka nadbiskupa Dvornika. Odabroj koji se sastavio u Zadru, da sastavi predstavku, kojom prosuđuje profiv Dvornikovog suspendiranja i tlačenja glagolice, svršio je svoj posao. Na 14. o. m. je odaslanstvo zadarskih Hrvata sedmom nadbiskupu predalo predstavku, podpisana gotovo od svih katoličkih občina u Dalmaciji. Dvornik je odbor liepo primio, te ga se ugodno dojmlja ljubav, kojom je narod shvaćao njegovu suspendiranje.

Novi tjednik pod naslovom „Novo vreme“ političkog, kulturnog i ekonomskog smjera, izlaziće će početkom 1. svibnja u Slijepetu. Glavni mu je suradnik M. Kečkemety, a čuje se, da se na njim kriju dr. Lujo Mazzi i Jerko Dobrić.

Boka kotorska i trgovacki ugovor sa Crnomorom. Trgovacki ugovor sa Crnomorom još uvek nije sklopljen, a kako nema ovlaštenog zakona, da bi se mogao naredbenim putem provesti, to ne ima ni izgleda, da će se tako brzo sklopiti. Konačno nisu za njih ni sve predrađene gotove, pošto pri sklopljanju ugovora igra osobit ulogu obzir na aprobaciju Boke kotorske. Premda se naime i trgovinski ugovor sa Crnomorom imade osnovati na temelju najvećih pogodnosti, ipak je u njemu važno veterinarno-poljoprivredni pitanje baš zato, jer obzrski Boke kotorske Živčevi igra ovde vječnu ulogu. Već iz ovlastenog zakona, što ga je pod konac prošle godine prihvati carevinško vjeće, dade se razabratiti, da je austrijska vlada već tada računala s tim, da Boku kotorskemu obzrbi život stokom iz Crnogore. Razu-

mije se samo po sebi, da ovaj import imade izključivo biti namijenjen obzrbi Kotora i okoline, te da će se uvesti najstrože mјere kontrole da se u Kotor dotjerana crnogorska stoka ne bude mogla dalje odpremati. Kako je poznato, kriomčari se sad u veliko crnogorska stoka u Boku kotorskmu. Sa sklopljenjem trgovackog ugovora imalo bi se učiniti kraj tomu stanju ili bolje reći, imalo bi se organizirati današnja praksa, pri čem bi Austrija imala tu prednost, da bi sada veterinarski mogla pregledati stoku, koja se iz Crnogore dogoni. Za samu Boku kotorskmu bi trgovacki ugovor sa Crnogorom vanredno potreban, jer bi prestala ili se barem ublažila nesnosna skupčina Živčevi, koja danas tamo vlada.

† **Josica Šimunović rodj. Rudić,** umirovljena učiteljica, premijuna je u Gružu nakon duge i težke bolesti dne 22. o. m. Učvilenjem mužu, Đinku Šimunoviću te tijelu obrne Škot u Splitu, obitelji i svojim naše najdublje sačešću.

Zadarski „Hrv. Sokol“ priredio je u nedjelju dne 17. o. m. svoj prvi izlet pješke u Bibinje, koji je vrlo lepo uspio u svakom pogledu. Sokol u Bibinjama dočekao je braču iz Zadra s pravima bratskim užitkom. Naša čestitanje jednome i drugome družtvu.

Pokrajinski savez za promicanje saobraćaja stranaca u Dalmaciji. U ponedjeljak bila je u velikoj dvorani Namješništva, pod predsjedanjem N. P. gosp. Namješniku Nardelli, sjednica uprave pokrajinskog saveza za promicanje saobraćaja stranaca u Dalmaciji. Bilo je nazočno 12 članova. Pošto je bio odobren zapisnik zadnje sjednice slike priobčenja, što ih je učinio izvještitelj nami, savjetnik Goli. Zatim se prešlo na imenovanje družvenog tajnika. Između raznih na tjecatelji imenovan je jednoglasno gosp. Arnolf Baković, kancelarijski oficijal na nadzorništvu poljodjelstva kod Namješništva. Na treći tački dnevnoga reda; Učestovanje na međunarodnoj lovnoj izložbi u Beču, ministarski konsulent Gessman izvješće u uspjehu dosadašnjeg putovanja u svrhu sakupljanja materijala za izložbu. Na četvrtoj tački: Uticanje programa djelatnosti Saveza, min. konsulent Gessmann iznosi nekoliko predloga, u pogledu organizacije uprave, zadatka saveza, pitanja Hotel-a, pitanja trhona i ustanovljenju ureda za obavješćivanje. Dr. Mihailević polasko izvješće u pitanju gradnje Hotel-a u Dalmaciji. Izv. Gola opaza, da pošto ovo pitanje nije končano rješeno, trebalo bi svakako podupirati domaću inicijativu za podizanje i malih svratišta, koji bi služila za publiku srednje ruke, osobito za turiste. Pop Urkuško preporučuje ustanovljenje automobilskog sveze između Obrovca i Zadra. Šarić preporučuje ustanovljenje automobilskog sveze između Dubrovnika i okoline, izražajući posebne želje s obzirom na tamošnje prilike. Dr. Sardelić, pop Banicević i Dr. Machiedo preporučuju gradnju Hotel-a: prvi u Hercegovinu, drugi u Korčuli, treći u Hvaru. Na petoj tački dnevnoga reda, „Rješenje prisipišnog spisa“, uticanje je što se ima odgovoriti na mnoge različite privata ponude novinara, književnika i dr. D. Na zadnjoj tački: „Eventualija“, Dr. Sardelić preporučuje popravak ceste Topla-Vlađićin most u Boki-Kotoru, i putu ispod Hotel-a u Hercegovinom: žup. Banicević preporučuje uređenje kolnog puta u Lumbardi i druge radnje i uredbe na korist prometa na otoku Korčuli. Dr. Machiedo iznosi neke tužbe u pogledu prisajanja Lloydovim brzim parnim brodovima u Hvaru, Makarskoj i Korčuli. Pošto je iscrpljen dnevni red predsjednik diže sjednicu u 2 sat. posle podne.

Iz hrvatskih zemalja.

50-godišnjica gospodarskog učilišta u Živčevu. Na jesen ove godine navršit će se 50 godina, što je ovo kr. gospodarsko i šumsko učilište započelo svoje djelovanje. Taj zavod bio je učiek i danas je od neizmjerne važnosti za našu eminentno agritkulturnu zemlju, pak njegovo djelovanje tečajem 50 godina svakako zavrijeđuje, da se doстоje proslavi. Radi toga je profesorski zbor toga učilišta zaključio proslaviti u rukodušu svecanost u sporazumu sa slušateljstvom učilišta i sa gospodarskim društvom krijevačkim. Ta misao i osnova naša je izdušna moralnu i materijalnu podporu i kod zemaljske vlade i odusjevljena odziva kod slušateljstva i kod gospodarskog društva krijevačkoga. Glavne točke proslave zasmišljene su ovakvi: 1. Izdati će se spomen-knjiga, u kojoj će biti historijat zavoda, statistika o polazku višeg učilišta i ratarnice, te o gospodarskom zavodu, slike vlasničkih referenta i svih ravnatelja i profesorskih zborova, te njihov objekti učilišta i gospodarstva, zatim članici pojedinih predstavništava i ovački učilišta i ratarnice, te o uplivu učilišta na razvoju gospodarstva u zemlji, a kočnač predlozi i osnove za budućnost zavoda.

2. Za vreme svečanosti držati će zavodski program slike i predavanja o pojedinim strukama. 3. Gospodarsko društvo prire-

diti će regionalnu izložbu svih vrsti gospodarskih proizvoda, dakti slijemjenja, biljka, povrća, voća i grožđa i izložbu konja, rogača blaga i svinja. 4. Slušatelji višeg gospodarskog učilišta priredit će koncert sa plesom i komers. 5. Osim toga biti će obnova zavodskog barjaka, užidanje spomen-ploče, banket itd.

Diplome mag. farmacije dobivene na sveučilištu u Zagrebu. Pošto se ustanovilo, da red farmaceutskih nauka, kao i dotični izpit na zagrebačkom sveučilištu u suštini podnosi odgovara tim naukama na sveučilištu u kraljevinama i zemljama zastupanim u carevinskom vjeću, odredilo je ministarstvo unutrašnjih posala u dogovoru sa ministarstvom bogoslovja i nastave da, ako postoji ostale zakonske predpostavke, diplome mag. farmacije dobivene na zagrebačkom sveučilištu, vrijede za postignute prava i samostalnog vođenja jedne ovamjenošne javne ili zavodске lječare.

Glavna skupština družbe „Brace hrvatskog zmaja“. Sutra u nedjelju 24. o. m. obdržavat će družba „Brace hrvatskog zmaja“ u velikoj dvorani maksimirske gostionice (Hoćevar) svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu točno u 12 sati o podne sa sledеćim dnevnim redom: 1. Pozdrav vel. mestr; 2. Izvještaj prototonara o radu družbe u godinu 1909.; 3. Izvještaj meštira blagajnika za godinu 1909.; 4. Dvačnialist (naročito: dogovor za izložbu u Dalmaciju). Prije skupštine po starni običajno služba božja u kapelici sv. Jurja, a poslije skupštine zajednički društveni banket.

Bešešićev aeroplanski „Sokol“. U Zagrebu osniva se društvo, u kojem su većinom članovi hrvatskog automobilnog kluba gosp. Radivoj Ruđović, Merčep, Kiepac, dr. Stojanović i drugi, kojemu je zadaća, da podupre pregaće na polju zrakoplovstva. Pomoću akcija imala bi se sakupiti stanovišta sveta, da se izumre aeroplana gosp. Bešešiću priskrbe novčana sredstva za izgradnju njegovog aeroplana „Sokol“.

Razne vesti.

Kralj u Bosni. Iz Sarajeva sejavlja, da bi kralj u mjesecu lipnju imao posjeti Sarajevo i odavde krenuti po Bosni i Hercegovini. To bi bilo tih prije kraljevog odlaska u Ischl. Tođe se, da o tom nisu još učinjene nikakve odredbe i da sve ovisi o vremenu. Stalnim se drži, da će jedan član vladarske kuće, a po svom prijeli nadvojvoda Leopold Salvator, prisustvovati otvorenju bosanskog sabora.

Njemačko prodiranje na jug. „Deutsche Volksblatt“ donosi vist, da „Savez povjertelja njemačke narodne trgovine“ sabire u našu radnu prinose, od kojih će jedan dio biti predan austrijskom Schulvereinu, a drugi dio fondu za podnjeće njemačkog narodnog doma u Trstu.

Za slovenskog jezika u Kranjskoj. Za kranjske je gimnazije naredbom ministarstva nastave od 5. oktobra 1907. određeno, da se obuka u razredima gornje gimnazije vrši u slovenskom jeziku u svim predmetima osim u matematički geografiji i povijesti, gdje ostaje njemački jezik. No rodoljubni srednjoškolski profesori idu za tim, da njemački jezik posve istišu s kranjskim gimnazijama. Međutim su neki slovenski stručnjaci napisali naukovne knjige, koje su do sada fali. Ujedno su profesori zamolili slovenske zastupnike, neka ne interveneraju kod ministarstva nastave, da se provede izključivo slovenska obuka u slovenskim gimnazijama.

Zast. Ježovnik premijunu. Dne 20. ovog mjeseca premijunu je u Štajerskoj slovenski zastupnik Ježovnik. Pripadao je sa dalmatinškim zastupnicim Svezi južnih slavena. Bio je veleposjednik u Štajerskoj, vrijeđan i upisan u svim gospodarskim postim i pitanjima. Čestit, realan čovjek, pun dobre ljubio je na osobiti način svoje hrvatske kolege. Bog ga pamoti.

Hrvatski umjetnik u Americi. Hrvatska naselbina u Kausas-City pozvala je akademickog slikara profesora Otona Ilevkovića, da joj ukraši narodnu crkvu sa slikama. Tom se je pozivu odlični umjetnici odazvao, te je rečeno crkvi oslikao sa motivima iz biblijske povijesti u strogo narodno-hrvatskom slogu. Dotične radnje uspjele su vrlo lepo, te su ih američke novine optvrdile pohvalile.

Nezavisna poljska republika u Braziliji. Do 25.000. Poljaka, koji su nastanjeni u kolonijama Bupena i Gurani pod vodstvom svećenika Vysynskega i kolonista Bieleckoga i Konieczny, poveli su pregovore s brazilijanskim vladom, da im dopusti u Brajili osnovati republiku sa vlastitom autonomijom vladom. Glavnim gradom ove republike imao bi biti Porto Uniao de Victoria. Republika bi se zvala „republika Missos“. Na čelo vlade stupio bi bogati Poljak Stamborski.

Zdravljive Lava Tolstaja. Ruske novine ljaljaju, da je Lav Tolstoj posvojio ozdravio i da se opet marljivo bavio književnim radom. Sada

boravi kod njega ljubimica kćи Tatjana Lvovna, koja je takodjer spisateljica. Lav Tolstoj sada piše svoje naspomene o piscu Ljescovu, koji je često bio gostom u Jasnoj Poljani. Tolstoj je posjetio i finski pisac novelista A. Jöresen, nasljedovatelj i učenik Tolstojev. On je po uzoru svoga učitelja ostavio grad i nastanio se na selu, u nekoj zabilj Finske. Ujedno sada Tolstoj sa piscem Gorbusovim-Posadovim izrađuju neki niz brošura pod naslovom: „O vjerskim misticima svih naroda“.

Narodno gospodarstvo.

Ribarski savez. „Ujedinjenim silama dieli i vladaj“. „Težko magarcu preko koga se kogni kolju“. Plodovi tih lozinika počeli otvarati narodu — oči. Pa našlo se ljudi, koji odrečili okupiti razcjeplane, raztrojene sinove domovine: da ova odra tudjinskoj natruhi — „Kotarske Gospodarske Udruge“ leipo, se bile uputile. Mislio se pučanstva pojedinih okoliša udruženjem osvojiti, da tudjinstvu održaju. Nu jedinstvo težko nije bez pogibelji za tude snove, pa dandanas i preko desete ruke nastoje nas razcjeplati na male, sičušne i neznačne udruge, pod zamaljivom riečju: bit ćeš gospodar svoj u svojoj kući. I rušitelji snage narodne ko da će postignuti svoju svrhu. Naše more, našu ribarsku podvornicu mokoti, ore, preorava, žanje Talijanac — Čozot, a sve dovolon i htijenjem vlade. A i pravo je; jer mačeva nije, a niti može da bude majkom. I našlo se ljudi, koji htjeli naše more, tu našu ribarsku podvornicu založeni uz bezcenu Italiju i talijanskim narodu, udruživanjem povratiti zakonitom vlastniku.

U tu svrhu osnovao se „Ribarski Savez“ za našu pokrajinu, preko koga, bez da se baram na njegove želje obazire, nebi smjeli nametnuti nam štitnici i suštincici i unapred u bezcenu s našim morem raspolažati. U jedinstvu, u udruživanju jedini spas bio bi dalmatiskom ribaru, dok? — Karonistro domaćih sinova hoće da taj „Ribarski Savez“ poclepa, razoči.

Stožko u „Gospodarskom Vjestniku“ da je „Zemaljsko Gospodarsko Vieće“ odlučilo osnovati posebni „Savez“ za zadarsko okružje; jer da „Ribarski Savez“ u Splitu ne ima strukovnjaka, niti da ima kapitala za finansiranje. Ja sam takodjer u nadzornom odboru „Ribarskog Saveza“. Priznat ću da niesam nikakovi strukovnjak, ali za to posudjenoj svojstvo što ga nijedan član uprave „Zemaljskog Gospodarskog Vieća“ nema niti ga može da ima. Niesam servilan i spravan sam svako sredstvo upotrebiti, da naše more, tu podvornicu dalmatinskog ribara, oslobođim iz Čozotskih ruku.

Dušu na dlan upravitelje „Gospodarskog Vieća“, pa recite iskreno: jeste li vi i jedan kadar? Ne, niste; jer vas vežu: položaji, rodbinske i osobne sveze, pa i obziri. A gledi kapitala, nemozete binedom težaku dati u priček niti kilogram galice, a kamo li par stolina kruna da biste predumjili kojoj ribarskoj Zadrugri. — Ma koliko „Gospodarsko Vieće“ natezalo da su „ribari zadarskog kotara veseljem primili“ osnutak posebnog „Ribarskog Saveza“ za Zadarsko okružje, ipak ono ne smije držati naše ribare za glupane, da će nasjeti. More, to je podvornica, baštinstvo naših otaca; nije nikakvi „fildekomis“ da može po volji s njim gospodariti, ili ako ovaj bude htjeo, da mu ga prepustimo ili prodamo pa bilo i uz mastnu placu. Ribari pokrajine stavljeni su na veliku i opasnu kušnju. Održat će jedino stepu li svi u jedan Savez. Izkušto nas uči: poclepke odnjet će nas vrag!

Pavao Roca.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano
K 5—, a uvezano K 6—, nabavlja se kod
„Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim
knjižarama.

Hrvati i Hrvatice!

■ ■ Pomozite Družbu ■ ■
Sv. Ćirila i Metoda

VLADIMIR KULIĆ

Jedina hrvatska
tvornica voštanih
svieća na paru.
Šibenik (Dalmacija).

Lahka zasluzba za svakog.

4 do 10 kruna

zadari dnevno kroz prodaju jednog za svaku neophodno potrebitog predmeta. Šaljite Vašu adresu uz k tomu priloženih 75 filira u poštanskim bilješama i dostavili će Vam se uzorci i prošepki.

Tvrđka F. P., 208 Beč, VII. Marienhilferstrasse 76. 6-13

Prva parna tvornica
za bojadisanje, pranje i kemičko
čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA
Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kao:
obična, urešna, za šetnju, kazalište i plesove.
Osim toga zastore, proslirare, rukavice od
koze itd., razumjete se sve u cijelinu čisti se sa
strojem „UNIVERSAL“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih
predmeta.

Preporuča se svakome ovo, zgodno i koristno
poduzeće.

Za Šibenik prima i predaje:
JULIO RAGANZINI
1. IX. Glavna ulica.

Nikad više!

vanje ljepe, mekane i nježne kože. Komad stoji 80 tira, a dobiva se u svim ljekarnama,
droguerijama i trgovinama parfumerije itd.

Mreža (ribarskih) bogalo skladište

kao i zastupstvo od
prvih svjetskih

tvornica mreža od pamuka

prve zajednici vrti. Cijena umjerena

Juraj Gamulin

15-20 u Jelsi (otok Hvar, Dalmacija),

Objava.

Cast mi je javiti p. n. občinstvu, naj-
skoli trgovcima i obrtnicima, da sam nau-
mio doskora otvoriti ovde prvu ovakove
vrsti na našem jugu.

Tvornica papirnatih vrećica za trgovacku porabu.

Na to s'm se odluči i s razloga, što
se došle iz ovakove stvari moralo naše
občinstvo obrazati van pokrajine i podupri-
mati svojim novcem tduju poduzeća.

Moja tvornica papirnatih vrećica biti će
uređena sasvim po zahtjevima moderne
tehnike i biti će snabdijevana sa onim raz-
nolikim materijalom, što zasjeca u ovaj obart.

Prama tomu očekujem, da ču ovom pod-
uzeću biti izdažno podpořeno, t. j. poča-
ćen cijenjenim naruhama iz svih zemalja,
gdje je našeg naroda.

Šibenik, 21. listopada 1909.

Ante Zorić

trgovac i posjednik.

Hotel „DINARA“

sa reštauracijom

Šibenik o o o kod kazališta

preuzeo je podpisani, te ga pre-
uređeo, obskrbivši ga sasvim no-
vim pokuštvom i stolnim pri-
borom.

Kako je sada u njemu ure-
đeno, odgovara doista zahtjevima
grada, pa se podpisani nuda, da
će od sada unaprijed ovaj hotel
postati najmilje svratište ne samo
za mjesto, nego i za vanjski svjet,
tim više, što je u reštauraciji i
domaća kuhinja, tredjena na način
koji posve zadovoljava.

Cijene su najumjerene, a po-
sluga takođe bez prigovora.

Preporučujem se sa vešto-
vanjem

Niko Blažević.

Hrvatska

vjeresijska

banka

Podružnica

Šibenik.

Dionička glavnica

K 1.000.000

Pričuvna zaklada i pritiči K 150.000.
CENTRALKA DUBROVNIK
Podružnica u SPLITU i ZADRУ.

Bankovni odjel

primira uložke na knjižice u kontu ko-
rentu u ček prometu; ekskomptuje
mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjivanje i upravljanje
vrednine. Devize se preuzimaju naj-
kulantnije. Izplate na svim mjestima
i u inozemstvu obavljaju se brzo
i u povoljne uvjete.

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire,
razteretnice, založnice, srećke, va-
lute, kupone. Prodaja srećaka na
obročno odplaćivanje. Osiguranje
proti gubitku kod žđriebanja. Revizi-
ja srećaka i vrednostnih papira bez
bezplatno. Unovčenje kupona bez
odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne
i srebrne predmete, dragu kamijenje
i t. d. uz najkulantnije uvjete.

112-53

Pozor! Kod podružnice za Trst, Jstru i Dalmaciju

ulica Galatti br. 14

Gospodarske sveze „Ljubljani“

može se dobiti uz najpovoljnije cene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg

ziveza, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, zelja, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrđka je od novog ljeta uvela škont od 2/10 na svu robu bez razlike, za fakture izplatne kroz 30 dana, a to da olahkoti trgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku svezu, patriocična je dužnost svakog našeg trgovca.

Cjenike i uzorce šalje se badava na zahtjev.

Svoj svome!

Ravnatelj i vodja:

S. H. Škerl, Trst.

19. II.

Važno za svakoga!

Gustav Marko

Trst

Centrala: Via Giulia br. 20.

Tekuci račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ures.

Veliki izbor predmeta za lijekarne, drogerije, porculansko i zemljano
sudje, ocakline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike kolikoće naročitih tvari u ocaklini, porculani.

Cijene unijere koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalju se cjenici badava.

Dopravljivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrđka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim

našim trgovcima.

26.II.

Podružnice:
Via Barriera vecchia
br. 33.

Via Colonia br. 17.
S. Giovanni
di Gradella
br. 871.

Telefon br. 18.0.